

**การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ระหว่างการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติ**

**Comparisons of reading ability of mathayomsuksa 2
between SQ4R teaching technique and normal teaching technique.**

สัจพร นิ่มนวลงาม**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติ (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ : คำสำคัญ (Key Word) ได้แก่ (1) ความสามารถในการอ่านจับใจความ (2) วิธีการสอนแบบ SQ4R (3) การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติ ซึ่งได้ผ่านการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว

** นักศึกษาปริญญาโท สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

This research aims to: (1) compare the reading ability of students in Mathayomsuksa 2nd year between SQ4R teaching method and normal teaching method. (2) Compare the reading ability of students in Mathayomsuksa 2nd year before and after learning with SQ4R teaching technique. (3) Compare the reading ability of students in Mathayomsuksa 2nd year before and after learning with normal teaching technique. The research found that

1) The average score of students who learned by SQ4R was higher than that of the students with normal teaching methods. Statistically significant at the .05 level.

2) The average of post-test score of students who learned by SQ4R technique was higher than the pre-test score. Statistically significant at the .05 level.

3) The Average of post-test score of students learning by normal teaching was higher than the pre-test score. Statistically significant at the .05 level.

บทนำ

การอ่านเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้ ที่ก่อให้เกิดความเจริญทางสติปัญญา เพราะวิชาการจำเป็นต้องอาศัยความสามารถด้านการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา และจับใจความจากเรื่องที่อ่าน แล้วจึงนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการ

การอ่านจับใจความถูกกำหนดไว้ให้เป็นเนื้อหาในการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง แต่กลับพบปัญหว่านักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน และไม่ชอบอ่านหนังสือ ซึ่งสาเหตุหลักมาจากสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และเมื่อพิจารณาขั้นต่อไปจะพบปัญหว่าเด็กขาดทักษะการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นเพราะอ่านหนังสือแล้วไม่เข้าใจ ไม่สามารถสรุป หรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนแบบ SQ3R ที่โรบินสัน (Robinson, 1961 : 29-30, อ้างถึงใน อรรถวุฒิ ตรากิจธกุล, 2542 ; 30-32) ได้เสนอไว้ต่อมาในปี 1984 วอลเตอร์ พอก (Walter Pauk) ได้เสนอแนะวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R โดยมีการเพิ่มขั้นตอนบันทึกหลังจากนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนขั้นตอนการทบทวน เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน วิธีสอนอ่านแบบ SQ4R ที่ได้รับการพัฒนาโดย วอลเตอร์ พอก (Walter Pauk, 1984) ทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดยไม่ตั้งคำถามล่วงหน้า ซึ่งทำให้การอ่านไม่มีจุดมุ่งหมายแน่นอนว่าต้องการอะไรหลังการอ่าน แต่ถ้ามีการใช้คำถามจะช่วยให้

นักเรียนได้แนวคิดจากคำถาม และพยายามหาคำตอบเมื่อครูผู้สอนซักถาม การใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้น และเหมาะสมที่จะนำมาใช้พัฒนาการอ่านจับใจความในวิชาภาษาไทยได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธี SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุก หวาดจวนอุปลัมภ์” จำนวน 10 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางมดวิทยา “สิสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มทดลองที่จัดการสอนด้วยวิธี SQ4R และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มควบคุม ที่จัดการสอนด้วยวิธีปกติ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็น 2 วิธี
 - 1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R
 - 1.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติ
2. ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

ขอบเขตของเนื้อหา

การจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ
2. นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติ

ความหมายของการอ่าน ธนู ทดแทนคุณ และ กุลวดี ทดแทนคุณ (2549, หน้า 46) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่าน หมายถึงการรับรู้และแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย สัญลักษณ์ที่สื่อความหมายต่าง ๆ มาเป็นความคิด ความรู้และความเข้าใจระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เพื่อที่ผู้อ่านสามารถนำความจากสารนั้น นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ความหมายของการอ่านจับใจความ กรมวิชาการ (2545, หน้า 188) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการอ่าน ที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ประเภทของการอ่านจับใจความ ทศนิษฐ์ สุกเมธี (2542: 84) ได้แบ่งประเภทการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านในใจเป็นการอ่านเพื่อชวนขวยหาความรู้ และความเพลิดเพลินให้กับตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็ว และการจับใจความสำคัญ การอ่านออกเสียงได้แก่อ่านออกเสียงร้อยแก้ว อ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลิน

ความหมายของวิธีการสอนแบบ SQ4R พรนิภา บรรจงมณี (2548: 5) ได้ให้ความหมายของวิธีการสอนแบบ SQ4R โดยสรุปได้ ว่าเป็นวิธีการอ่านที่ดำเนินการตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน โดยเริ่มจาก ขั้นสำรวจ เป็นขั้นแรกที่ครูให้ ผู้เรียนสำรวจชื่อเรื่อง หัวเรื่อง และหัวข้อย่อยอย่างคร่าวๆ ขั้นตั้งคำถาม เป็นขั้นที่ผู้เรียนตั้งคำถาม ก่อนการอ่าน ทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมาย ขั้นอ่านผู้เรียนจะอ่านบทอ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ หลังจากนั้นบันทึกข้อความหลังและข้อความสำคัญ แล้วนำเขียนสรุปใจความสำคัญและนำความรู้ ที่ได้มาเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่

ประโยชน์ของวิธีสอนแบบ SQ4R สุนทร อุดมหาราช (2547: 48) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นกระบวนการอ่านที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ดี ตลอดจนการตั้งคำถามจะช่วยให้เกิดความ เข้าใจในเนื้อหามากขึ้น เพราะการตั้งคำถามเป็นแนวทางให้ผู้อ่าน อ่านเนื้อหาที่อยู่ในขอบเขตทำให้ การอ่านมีจุดมุ่งหมายและช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พรนิภา บรรจงมณี (2548: 14) ได้ศึกษาการใช้เทคนิค SQ4R เพื่อส่งเสริมความ เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดไตร่ตรองของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและศึกษาความสามารถในการคิดไตร่ตรองของผู้เรียนก่อนและ หลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียน เซลิวิทยาชัย ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเสริมทักษะ 3 (อ. 42202) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ทำการทดสอบก่อนและหลัง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค SQ4R มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดสอบสูงกว่าก่อนการทดลอง และผู้เรียนที่ได้รับการ สอนโดยใช้เทคนิค SQ4R มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองอยู่ในระดับดี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อคือ

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความก่อนเรียนด้วยข้อสอบชุดเดียวกัน
2. ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มทดลอง ใช้การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และกลุ่มควบคุมจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีปกติ กลุ่มละ 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองให้ทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียน เป็นข้อสอบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กำหนดเวลา 50 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ความสามารถของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ โดยมีคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R คือ 21.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.34 และคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ คือ 17.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.08 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R คือ 11.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.35 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R คือ 21.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.34 แสดงให้เห็นว่าความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ ปกติ คือ 10.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.18 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ คือ 17.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.08 แสดงให้เห็นว่าความสามารถด้านการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากการค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปที่ละขั้นตอน โดยเริ่มจาก 1) ขั้นเตรียมความพร้อม จัดกลุ่มผู้เรียนลดความสามารถ พร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ชี้แจงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R 2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่อ่าน 3) ขั้นสอน ให้ยักเรียนสำรวจบทอ่าน และอ่านเนื้อเรื่องคร่าว ๆ ก่อนตั้งคำถามจากการสำรวจบทอ่าน หลังจากนั้นให้นักเรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียดเพื่อค้นหาคำตอบที่ได้ตั้งคำถามไว้ แล้วจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านโดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเองพร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้จากนั้นสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวน วิเคราะห์ วิพากษ์บทอ่าน แสดงความคิดเห็น ครูทบทวนคำถามและคำตอบที่ได้จากบทอ่าน หากข้อมูลที่สำคัญขาดหายไปให้นักเรียนกลับไปอ่านซ้ำใหม่อีกครั้งหนึ่ง 4) ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อเรื่องและด้านวิธีการอ่าน จากนั้นครูตรวจสอบผลการเรียนรู้ด้วยคำถาม

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังกล่าว พบว่าความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีปกติ และเมื่อนำผลการทดสอบก่อนเรียน เรื่องการอ่านจับใจความของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอน

ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติมาเปรียบเทียบกันนั้น พบว่าทั้ง 2 กลุ่มได้คะแนนไม่ต่างกัน นั้นแสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนได้ดีกว่าวิธีการสอนแบบปกติ ซึ่งอาจมีผลมาจากวิธีสอนแบบ SQ4R เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องทีอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถจับใจความและอย่างอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนสามารถพัฒนาทักษะด้านการอ่านได้เป็นอย่างดี เริ่มจากการฝึกให้นักเรียนตั้งคำถาม (Question-Q) ช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนทรสินทรพานนท์และคณะ (2545 : 290) ที่กล่าวว่า การตั้งคำถามเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้เรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่า ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกศึกษา ค้นคว้า และทดลองความสามารถของตนเอง โดยครูจัดประสบการณ์ที่ท้าทายความสามารถให้กับผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการค้นหาคำตอบ ขั้นตอนการตั้งคำถามโดยทั่วไปแล้วผู้สอนมักเป็นผู้ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหลังจากการอ่าน ซึ่งนักเรียนจะไม่ได้ฝึกคิดด้วยตนเอง ทำได้เพียงแต่หาคำตอบให้ได้เท่านั้นซึ่งเป็นวิธีการสอนแบบปกติ

ขั้นตอนการจดบันทึก (Record-R) คือการอ่านตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมบันทึกคำตอบจากคำถามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นตอนนี้เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการอ่านหนังสืออย่างมีสติ และมีสมาธิในการอ่าน อีกทั้งการจดบันทึกจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหาโดยไม่ต้องย้อนกลับไปอ่านเนื้อเรื่องซ้ำอีกครั้งหนึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ จวลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2524 : 80) ที่ว่าการจดบันทึกจะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ และควรบันทึกใจความสำคัญไว้เป็นตอน ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในระยะแรกนั้น พบว่าผู้เรียนยังจับใจความสำคัญไม่ค่อยได้ บันทึกรายละเอียดของบทอ่านค่อนข้างมาก และบางคนยังบันทึกไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด เมื่อฝึกเรื่อย ๆ จะเห็นว่านักเรียนมีการพัฒนาในการอ่านมากยิ่งขึ้น จดบันทึกในประเด็นสำคัญอย่างครอบคลุม และการจดบันทึก (Record-R) และการสรุปใจความ (Recite-R) เป็นภาษาของตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากขึ้น รู้วิธีการเรียบเรียงเพื่อสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ขั้นตอนของการวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่าน (Reflect-R) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการคิดเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) ที่ว่าความเข้าใจในการอ่านและการเรียนรู้ สามารถใช้ความรู้เดิมในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน หากผู้อ่านมีความรู้เดิมจะทำให้ผู้อ่านค้นหาและเลือกข้อมูลที่ต้องการ เพื่อทำความเข้าใจและเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ซึ่งการที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และวิจารณ์

บทอ่านนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจที่คงทนของความรู้ที่ได้จากบทอ่านมากยิ่งขึ้น

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ แสดงว่าการสอนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความสำคัญ เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่าน และอ่านอย่างมีจุดหมาย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

การจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นตอนการสอนมีระบบที่มีความชัดเจน ซึ่งนอกจากวิธีนี้จะพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความแล้ว ยังช่วยพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 2) อีกทั้งยังเป็นวิธีที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น และมีความกระตือรือร้นในการเรียน และวิธีการสอนแบบ SQ4R ยังช่วยให้การอ่านของผู้เรียนมีจุดหมาย มีขอบเขต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา เก็บสาระสำคัญ แนวคิด และใจความสำคัญของเรื่องได้ ทำให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ แสดงว่าการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ อาจเนื่องมาจากมีชั้นนำเข้าสู่บทเรียนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และมีความสนใจในเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีหลากหลาย และมีการสรุปเนื้อหาพร้อมกัน

การจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบปกตินั้น เป็นการสอนที่ครูนิยมใช้กันทั่วไป ได้แก่การบรรยาย การอภิปราย การซักถามและการจดบันทึกทำแบบฝึกหัดซึ่งสอดคล้องกับ พัชร ลิณีฐญา (2534 : 11) กล่าวถึงการสอนแบบปกติไว้ว่า “การสอนของครูโดยใช้แผนการสอนแบบปกติ ซึ่งส่วนมากจะเป็นการบรรยายประกอบสื่อการสอนมีการอภิปราย แบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า แสดงบทบาทสมมติ” สุรชาติพย์ แป้นทองคำ (2545 : 12) ได้กล่าวถึงวิธีสอนแบบปกติสรุปเป็นขั้นตอนได้ว่า ขั้นตอนเตรียมการ คือนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิม แจกจุดประสงค์การ

เรียนรู้ ขั้นสอนเป็นการนำเสนอเนื้อหา โดยใช้การสนทนา อธิบายซักถาม อภิปราย ทำแบบฝึกหัด ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และขั้นวัดผลประเมินผล โดยสังเกตพฤติกรรม การตรวจแบบฝึกหัด

ข้อเสนอแนะ

1. การนำการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ไปใช้ในกระบวนการสอน ผู้สอนควรศึกษาพร้อมทั้งทำความเข้าใจในขั้นตอนของกิจกรรมให้ละเอียด เพื่อเตรียมสื่อการสอน ให้พร้อมสำหรับการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง และควรบันทึกข้อมูลหลังการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขในการสอนครั้งต่อไป การจัดกิจกรรมการสอนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R จึงจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การนำการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ผู้สอนควรจัดเตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และควรคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่ไม่เท่ากัน

3. ผู้สอนควรอธิบายความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของวิธีการสอนแบบ SQ4R ให้นักเรียนเข้าใจ ก่อน เพื่อให้การสอนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. นักเรียนบางส่วนขาดความกล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจในตนเอง และส่วนมาก นักเรียนที่ออกมาแนะนำจะเป็นนักเรียนกลุ่มเดิมที่เคยออกมาแล้ว จึงทำให้การจัดการสอนด้วย วิธีการสอนแบบ SQ4R ขึ้นแสดงความคิดเห็น และวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรสังเกตและสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้แสดง ความสามารถของตนเอง เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน และยังทำให้ครูทราบ ข้อบกพร่องของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการศึกษาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ ดังนั้นจึง ควรมีการนำวิธีการสอนนี้ไปใช้ในระดับอื่น เนื่องจากทักษะการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่จำเป็น ของนักเรียนที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสนในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจนา. (2524). **จิตวิทยาการอ่าน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). **พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิสนา แคมณี. (2529). **ปัญหาการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนู ทดแทนคุณ และ กุลวดี ทดแทนคุณ. (2549). **ภาษาไทย 1**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรนิภา บรรจงมณี. (2548). “การใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดไตรตรองของผู้เรียน.” **วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.
- พัชรี ลิณฐฎา. (2534). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องรามเกียรติ์ โดยใช้ชุดการสอนจุลบทกับการสอนปกติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนวมวิทย์ ระนอง กรุงเทพมหานคร.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2545). **การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สุรชาติพย์ แป้นทองคำ. (2545). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มและวิธีสอนปกติ.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**.
- สุนทร อุดมหาราช. (2547). “การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับการสอนตามคู่มือครู.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร**.

อรรณวุฒิ ตรากิจธรรกุล. (2542). “การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี SQ4R ประกอบกับ TLS กับวิธีสอนตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาต่างประเทศ

Pauk, Walter. (1989). **How to study in college**. 4th ed. Boston : Houghton Mifflin.

Robinson, F.P. (1946). **Effective study**. New York : Harper & Brothers.